

activiteitenplan

Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022

Ontheffingsaanvraag soortenbescherming Wet natuurbescherming

Opdrachtgever

Vechtdal Wonen

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022

Subtitel

Ontheffingsaanvraag soortenbescherming Wet natuurbescherming

Projectcode	Datum	Status
21-234	17 september 2021	Definitief

Auteur(s)

S. (Silvio) Lindhout & M. (Marco) van der Sluis

Modellering & GIS

M. (Mark) Boerhof

Tweede lezer

R. (Rienk) Apperloo

Opdrachtgever

Vechtdal Wonen

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Lindhout, S. & M. van der Sluis (2021). Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022. Ontheffingsaanvraag soortenbescherming Wet natuurbescherming. Rapport 21-234. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

	Algemene intro	5
1.	Werkzaamheden en planning	6
1.1	Planlocatie	6
1.2	Werkzaamheden	6
1.2.1	Dakvervangning	8
1.2.2	Bitumen platdaken vervangen	8
1.2.3	Spouwmuurisolatie	8
1.2.4	Herstel metsel- en voegwerk	8
1.2.5	Sloop en nieuwbouw	8
1.3	Planning werkzaamheden	8
2.	Verbodsartikelen	10
2.1	Verbodsartikelen soorten van Vogelrichtlijn (gierzwaluw, huismus en huiszwaluw)	10
2.1.1	Verbod op het doden of vangen van vogels	10
2.1.2	Verbod op het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels	10
2.1.3	Verbod op het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	10
2.1.4	Verbod op het opzettelijk verstoren van vogels	10
2.2	Verbodsartikelen soorten van Habitatrictlijn bijlage IV (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger)	10
2.2.1	Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren	10
2.2.2	Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren	10
2.2.3	Verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van dieren	10
2.2.4	Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	11
2.2.5	Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, ontwortelen en vernielen van planten	11
3.	Onderzoek	12
3.1	Methode inventarisatie	12
3.1.1	Quickscan	12
3.1.2	Aanvullend onderzoek	12
3.2	Actualiteit inventarisatiegegevens	14
3.3	Locatie inventarisatie	14
4.	Funcie onderzoeksgebied	15
4.1	Verblijfplaatsen	15
4.1.1	Gierzwaluw	15
4.1.2	Huismus	16
4.1.3	Huiszwaluw	18
4.1.4	Gewone dwergvleermuis	18
4.1.5	Ruige dwergvleermuis	20
4.1.6	Laatvlieger	20
4.2	Foerageergebied en migratie- en vliegroutes	21
4.2.1	Gierzwaluw	21

4.2.2	Huismus	21
4.2.3	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger	21
4.3	Omgevingscheck	21
4.3.1	Gierzwaluw	21
4.3.2	Huismus	21
4.3.3	Huiszwaluw	22
4.3.4	Gewone dwergvleermuis	22
4.3.5	Ruige dwergvleermuis	22
4.3.6	Laatvlieger	23
5.	Effecten	24
5.1	Effect werkzaamheden	24
5.1.1	Gierzwaluw	24
5.1.2	Huismus	24
5.1.3	Huiszwaluw	25
5.1.4	Gewone dwergvleermuis	25
5.1.5	Laatvlieger	25
5.2	Staat van instandhouding	26
5.2.1	Landelijke staat van instandhouding	26
5.2.2	Afbreuk staat van instandhouding	26
6.	Maatregelen	27
6.1	Maatregelen	27
6.1.1	Algemeen	27
6.1.2	Sloop Kampfstraat 16 t/m 24	27
6.1.3	Verduurzamingsopgave 2021 (dakvervangng en spouwmuurisolatie)	28
6.1.4	Kavel 7 2022 (o.a. dakvervangng en zonnepanelen plaatsen)	29
6.1.5	Kavel 8 2022 (o.a. vervangng daken en aanbrengen zonnepanelen)	30
6.1.6	Kavel 9 2022 (vervangng bitumen plat dak)	31
6.2	Locatie maatregelen	31
6.3	Effectiviteit maatregelen	32
6.3.1	Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger	32
6.3.2	Gierzwaluw	32
6.3.3	Huiszwaluw	32
6.3.4	Huismus	32
7.	Alternatieven en belang	33
7.1	Alternatieve locatie	33
7.2	Alternatieve inrichting	33
7.3	Alternatieve werkwijze	33
7.4	Alternatieve planning	33
7.5	Belang	34

Geraadpleegde bronnen	36
------------------------------	-----------

Bijlagen

- Bijlage 1 - Quicksan natuurtoets
- Bijlage 2 - Verspreidingskaarten
- Bijlage 3 - Overzicht adressen en onderzoeksresultaten
- Bijlage 4 - Overzicht bezoekdata
- Bijlage 5 - Vervangende voorzieningen huismus Kampfstraat Lemelerveld

Algemene intro

Projectnaam: Woningverduurzaming Vechtdal Wonen 2021-2022

Aanvrager: Vechtdal Wonen

Vechtdal Wonen wil graag voor de verschillende woningen verspreid in Balkbrug, Beerzerveld, Deldemsvaart, Lemele, Lemelerveld en Ommen de beschikking krijgen over een ontheffing Wet natuurbescherming voor nog uit te voeren vervangende nieuwbouw, verduurzamingsmaatregelen en/of onderhoudswerkzaamheden. De verduurzamingsmaatregelen bestaan onder andere uit het isoleren van spouwmuren en het vervangen van daken. Overige werkzaamheden bestaan onder andere uit herstel van voegwerk, renovatie van schoorstenen, het vervangen van goten van bergingen en het renoveren van balkons. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de jaren 2021 en 2022.

In dit activiteitenplan gaan we in op de soorten waarvoor ontheffing nodig is: gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Op basis van het uitgevoerde onderzoek verwachten we geen overige soorten waarvoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is (zie bijlage 1).

1. Werkzaamheden en planning

1.1 Planlocatie

Het onderzochte gebied is weergegeven in bijlage 2. Het betreft verschillende sociale huurwoningen en andere gebouwen van Vechtdal Wonen in Balkbrug, Beerzerveld, Dedemsvaart, Lemele, Leme-lerveld en Ommen. Het gaat om een deel van het woningbezit in deze dorpen: in totaal heeft Vechtdal Wonen hier ruim 3.200 woningen in eigendom. Het gaat hierbij met name om rijtjeswoningen, maar een deel bestaat ook uit appartementen en vrijstaande woningen.

Vechtdal Wonen voert de geplande werkzaamheden per complex uit in deelprojecten. Een complex bestaat uit verschillende woningen in een bepaalde wijk of buurt die een vergelijkbare bouwconstructie/ bouwjaar hebben en waar vergelijkbare verduurzamingsmaatregelen genomen worden.

Voor de verduurzaming van diverse complexen wil Vechtdal Wonen een breed scala aan werkzaamheden uitvoeren (zie 1.2). Het werkerterrein van het verduurzamingsproject bestaat in vrijwel alle gevallen uit de bebouwing. Omringende tuinen blijven daarbij in principe onveranderd. Alleen bij het complex 421 Kampstraat 16 t/m 24 worden zowel bebouwing als de bijbehorende tuinen en schuren geheel geamoveerd om uitbreidingsruimte te maken voor het naastgelegen zorgcentrum.

1.2 Werkzaamheden

De beoogde ingrepen bestaan uit de volgende type werkzaamheden, verdeeld over vijf deelprojecten:

- Dakvervanging (dakpannen);
- Bitumen platdaken vervangen (of EPDM bedekking vervangen met bitumen);
- Spouwmuurisolatie;
- Herstel metsel- en voegwerk;
- Sloop en nieuwbouw;
- Balkon renovatie;
- Schoorsteen renovatie;
- PV zonnepanelen plaatsen;
- Renovatie van bergingen en carports;
- Schilderwerkzaamheden;
- Asbest op/in garages of schuren verwijderen.

Een overzicht van de werkzaamheden per deelproject/complex is gegeven in tabel 1.1. Onder de tabel volgt een korte, verduidelijkende beschrijving van een aantal werkzaamheden.

Tabel 1.1 Werkzaamheden per project

Project	Complex	Straat en Plaatsnaam	Beschrijving werkzaamheden
Nieuwbouw verzorgingsstehuis Brugstede	650	Kampfstraat Lemelerveld	Sloop en nieuwbouw
Verduurzamingsopgave 2021	226	Buizerdweg, Lepelaarweg en Sperwerweg Dedemsvaart	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	410	Evertsenstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	425	Piet Heinstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	433	Van Brakelstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	434	Van Brakelstraat Ommen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
Kavel 7 2022	443	Van Alewijkstraat Beerzerveld	Dakvervangings en spouwmuurisolatie
	233	Adelaarweg, De Wulp, De Gieteling, De Fazant, De Grutto en Sportlaan Dedemsvaart	Dakvervangings, zonnepanelen aanbrengen, asbest van daken schuurtjes verwijderen en schilderen
	Kavel 8 2022	210	Prins Bernhardstraat Dedemsvaart
221		Asterstraat, Hortensiastraat, Leeuwrikstraat en Rozenstraat Dedemsvaart	Asbest verwijderen carport, aanbouw of schuur
225		Buizerdweg, De Wielewaal, Eiberweg, Lijsterstraat, Nieuwewijk, Reigerweg, Sperwerweg en Sportlaan Dedemsvaart	Goten bergingen vervangen
229		Havikstraat Dedemsvaart	Asbest verwijderen in tuin en in berging
230		Beethovenstraat Dedemsvaart	Schoorsteenrenovatie
231		Lepelaarweg Dedemsvaart	Asbest verwijderen volière en berging
292		Beukenlaan Balkbrug	Dakvervangings en zonnepanelen plaatsen
426		Cortenaerstraat, Hardenbergerweg, Witte de Withstraat Ommen	Bitumen vervangen platdak schuurtje
431		Van Alewijkstraat Beerzerveld	Versterking berging
435		Doormanstraat Ommen	Schoorsteenrenovatie en herstel metselwerk kopgevels
440		Kampfstraat Lemelerveld	Schilderen schuurtje
447		Herikstraat, Klapproostraat, Windestraat Ommen	Windveren schilderen of vervangen en asbest in tuinen en bergingen verwijderen
451		Lijsterbesstraat, Meidoornstraat, Wilgenstraat en Windestraat Ommen	Herstel metselwerk kopgevels en schuurtjes en schilderwerk
452		Violenstraat Ommen	Dakvervangings, schoorsteenrenovatie, zonnepanelen plaatsen en schilderwerk
454		Klaverpad en Pinksterbloemstraat Ommen	Verwijderen asbest carport en schuur
455	Leeuwenbekstraat en Violenstraat Ommen	Schoorsteenrenovatie, verwijderen asbest garage en schilderwerk	
462	Nachtegaalstraat Ommen	Dakvervangings, schoorsteenrenovatie en zonnepanelen plaatsen	
465	Merelstraat en Zwaluwstraat Ommen	Dakvervangings, herstel metselwerk en zonnepanelen plaatsen	
466	De Garstenkamp Ommen	Dakvervangings en zonnepanelen plaatsen	
468	Merelstraat en Zwaluwstraat Ommen	Herstel metselwerk gevels	
469	Halinkskamp Lemele	Herstel metselwerk gevels	
470	Merelstraat en Tuinfluiterstraat Ommen	Dakvervangings, spouwmuurisolatie en schilderwerk	
474	R. Koetsierstraat Lemelerveld	Dakvervangings, spouwmuurisolatie en schilderwerk	
502	Paulus Potterstraat Ommen	Dakvervangings, spouwmuurisolatie en schilderwerk	
516	Kampfstraat Lemelerveld	Herstel metselwerk schuurtjes, epdm platdak bergingen vervangen voor bitumen en schilderwerk	
558	Hooilanden Lemelerveld	Epdm platdak bergingen vervangen voor bitumen en schilderwerk	
641	Beerzerhaar Beerzerveld	Verwijderen asbest garage	
645	Kerkweg Lemele	Verwijderen asbest schuur en warmtebron	

	651	Ds. A.J.W. Vogelaarsstraat Lemelerveld	Dakvervangng, schoorsteenrenovatie en zonnepanelen plaatsen
	651	Kampfstraat Lemelerveld	Dakvervangng en zonnepanelen plaatsen
Kavel 9 2022	254	Vivaldi Dedemsvaart	Bitumen platdak vervangen en bij-isoleren
	259	Tjalk Dedemsvaart (aanleunwoningen)	Bitumen platdak vervangen, bij-isoleren en schilderwerk
	271	Tjalk Dedemsvaart (verzorgingstehuis)	Bitumen platdak vervangen en bij-isoleren
	496	Baron van Fridaghstraat Ommen	Bitumen platdak vervangen en bij-isoleren

1.2.1 **Dakvervangng**

Bij het vervangen van het dak worden de bestaande dakpannen verwijderd en wordt nieuwe dakisolatie aangebracht op het bestaande dakbeschot. Vervolgens worden dakpannen geplaatst/ herplaatst. De werkzaamheden aan een woning worden doorgaans binnen één week afgerond. Waar nodig worden vervangende voorzieningen aangebracht voor vogels en vlermuizen (zie Hoofdstuk 6).

1.2.2 **Bitumen platdaken vervangen**

Bij het vervangen van bitumen op platdaken wordt de gehele daklaag verwijderd en opnieuw geplaatst. Door deze werkzaamheden komt het bovenste deel van de spouwmuur mogelijk bloot te liggen, maar de spouwmuur (met daarin verblijfplaatsen) blijft gehandhaafd. De tijdsduur van het vervangen van bitumen platdaken varieert van een dag (bij bergingen) tot aan enkele weken, zoals bij zorgcentrum De Tjalk in Dedemsvaart.

1.2.3 **Spouwmuurisolatie**

Het aanbrengen van spouwmuurisolatie wordt veelal in één dag uitgevoerd. Het isolatiemateriaal (o.a. minerale wolvlokken of polystyreenschuimkorrels) wordt via boorgaten in het buitenblad aangebracht. Waar nodig worden vervangende voorzieningen aangebracht voor vlermuizen (zie Hoofdstuk 6).

1.2.4 **Herstel metsel- en voegwerk**

Het herstellen van metsel- en voegwerk wordt binnen twee à drie dagen uitgevoerd. Woningen waarbij het metsel- en voegwerk wordt hersteld (of gereinigd) hebben scheuren of loszittende bakstenen of voegen. Ter hoogte van de beschadiging wordt het metsel- en voegwerk verwijderd met boor. Vervolgens worden de voegen weer opnieuw ingevoegd. De spouwmuur met vlermuisverblijfplaatsen en de dakconstructie met nestplaatsen van vogels blijven gehandhaafd.

1.2.5 **Sloop en nieuwbouw**

Bij de Kampfstraat 16 t/m 24 (even) in Lemelerveld worden woningen gesloopt om ruimte te maken voor uitbreiding van het naastgelegen zorgcentrum. Zowel de woningen als de schuren en tuinen worden geheel geamoveerd. Vervolgens wordt het terrein bouwrijp gemaakt. Aansluitend vindt de nieuwbouw van het verzorgingstehuis plaats met daarin vervangende verblijfplaatsen voor huismus.

1.3 **Planning werkzaamheden**

De werkzaamheden staan gepland vanaf oktober 2021 tot en met december 2022. Om in te spelen op onverwachte omstandigheden vragen we ontheffing aan voor de periode 1 oktober 2021 tot en

met 31 december 2023. Werkzaamheden worden zo veel mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van aanwezige vogels en zoogdieren. Vooral de maanden september-oktober zijn hiervoor geschikt. Qua omvang van het project is het echter niet mogelijk om alle werkzaamheden in de periode september-oktober uit te voeren. Werkzaamheden in de voortplantings- en overwinteringsperiode van vogels en vleermuizen zijn alleen mogelijk indien voorafgaand aan de start voorzorgsmaatregelen worden genomen om schade op deze soorten te voorkomen.

2. Verbodsartikelen

2.1 Verbodsartikelen soorten van Vogelrichtlijn (gierzwaluw, huismus en huiszwaluw)

2.1.1 *Verbod op het doden of vangen van vogels*

Niet van toepassing.

2.1.2 *Verbod op het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels*

Wel van toepassing. Door sloop en verduurzaming van de woningen gaan mogelijk drie nestplaatsen van de gierzwaluw, 38 nesten van de huismus en twee nesten van de huiszwaluw verloren.

2.1.3 *Verbod op het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels*

Niet van toepassing.

2.1.4 *Verbod op het opzettelijk verstoren van vogels*

Wel van toepassing. Als gevolg van de voorgenomen sloop en verduurzaming van de woningen worden gierzwaluwen, huismussen, huiszwaluwen en de aangetroffen nestplaatsen verstoord.

2.2 Verbodsartikelen soorten van Habitatrictlijn bijlage IV (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger)

2.2.1 *Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren*

Niet van toepassing.

2.2.2 *Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren*

Wel van toepassing. Als gevolg van de voorgenomen verduurzaming van woningen worden gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers en hun verblijfplaats(en) verstoord of verwijderd.

2.2.3 *Verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van dieren*

Niet van toepassing.

2.2.4 *Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen*

Wel van toepassing. Door verduurzaming van de woningen gaan rustplaatsen van laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis verloren.

2.2.5 *Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, ontwortelen en vernielen van planten*

Niet van toepassing.

3. Onderzoek

3.1 Methode inventarisatie

3.1.1 Quickscan

Alle onderzochte woningen in 2021 zijn eerder onderzocht in 2016 en 2017 door Ecogroen (Van der Sluis, 2018; Salomons, 2017). Met uitvoering van deze onderzoeken is een goed beeld ontstaan van de (mogelijk) aanwezige beschermde soorten. Omdat de onderzoeken inmiddels verouderd zijn (> 3 jaar oud), is in 2021 nieuw aanvullend onderzoek uitgevoerd (zie paragraaf 3.1.2).

3.1.2 Aanvullend onderzoek

Van april tot half juli 2021 zijn alle woningen onderzocht op broedvogels (gierzwaluw, huismus en huiszwaluw) en kraam- en zomerverblijfplaatsen van vleermuizen. Het onderzoek naar paarverblijfplaatsen van vleermuizen is uitgevoerd in augustus en september 2021.

Gierzwaluw

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar gierzwaluw. Het gierzwaluwonderzoek heeft zich voornamelijk gericht op het vaststellen van nestlocaties van gierzwaluw. Conform het kennisdocument voor gierzwaluw zijn in deze situatie minimaal drie avondbezoeken noodzakelijk in de periode 1 juni tot en met 15 juli. Belangrijk is dat minimaal 10 dagen tussen de verschillende bezoeken zit én minimaal 1 bezoek in de periode 20 juni en 7 juli plaatsvindt (BIJ12, 2017b).

De bezoeken zijn vanaf circa 20:00 uur gestart en duurden tot het invallen van de avondschemering. Tijdens de bezoeken zijn nestplaatsen van gierzwaluw geïnterviewd aan de hand van in- en uitvliegende vogels, langsvliegende vogels die bekende nestplaatsen bezoeken en oudervogels (en hun jongen) die vanuit hun nestplaats roepen. Hierbij is ook gebruik gemaakt van het afspelen van 'giergeluiden' van gierzwaluwen. Oudervogels en hun jongen die onder de pannen aanwezig zijn, reageren hierop en geven daarmee hun broedplaatsen prijs. Veldbezoeken zijn zoveel mogelijk onder gunstige weersomstandigheden (droog weer en weinig wind) en met één á vier personen uitgevoerd (zie bijlage 4).

Huismus

Uit de quickscan is ook naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar huismus. Het huismussenonderzoek heeft zich voornamelijk gericht op het vaststellen van nestlocaties van huismus. Conform het kennisdocument van huismus zijn in deze situatie minimaal twee ochtendbezoeken noodzakelijk in de periode 1 april tot en met 15 mei (BIJ12, 2017c). Omliggende woningen zijn tijdens de bezoeken ook meegenomen (omgevingscheck).

Het onderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territoriumindicerend gedrag van huismus om broedgevallen/ territoria van huismus te bepalen. Alle inventarisaties zijn in de ochtenduren uitgevoerd, wanneer huismus het meest actief is. De veldbezoeken zijn met gunstige weersomstandigheden uitgevoerd door één persoon (zie bijlage 4). Alle locaties zijn twee keer bezocht in de periode 1 april tot en met 15 mei 2021.

Huiszwaluw

Uit de quickscan is gebleken dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar huiszwaluw. Voor huiszwaluw is geen kennisdocument aanwezig. Het onderzoek is daarom uitgevoerd conform de richtlijnen van Sovon (2021) in combinatie met het onderzoek naar gierzwaluwen.

Het onderzoek naar huiszwaluw heeft zich gericht op het vaststellen van nestlocaties van huiszwaluw. Tijdens de broedperiode van huiszwaluwen zijn tijdens drie avondbezoeken in combinatie met onderzoek voor gierzwaluw, in de periode 1 juni- 15 juli, in gebruik zijnde nestkommen van huiszwaluw geïnventariseerd.

Onderzoek vleermuizen: kraamverblijfplaatsen (en zomerverblijfplaatsen)

Voor het inventariseren van kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn minimaal twee bezoeken uitgevoerd in de periode 15 mei -15 juli, met minimaal 20 dagen tussen beide bezoeken (zie bijlage 2). Voor laatvlieger geldt in de kraamtijd als richtlijn dat twee avondbezoeken uitgevoerd worden en voor gewone dwergvleermuis dat minimaal één vroeg ochtendbezoek plaatsvindt.

Voor alle complexen heeft het eerste veldbezoek plaatsgevonden na het intreden van de avondschemering. Deze bezoeken zijn vooral gebruikt om locaties met mogelijke (kraam)verblijfplaatsen te bepalen. Na het invallen van de schemering zijn de straten systematisch al fietsend of lopend doorkruist, waarbij gelet is op uit- en invliegende vleermuizen en plekken met veel activiteit van vleermuizen (vroeg in de avond). Vervolgens is tot middernacht doorgegaan met het onderzoek tot de eerste vleermuizen weer terugkeren naar hun (kraam)verblijfplaats en weer zwermende/ invliegende dieren kunnen worden gevonden. Op locaties met tijdens het onderzoek in 2016/ 2017 laatvliegers of veel activiteit van laatvliegers is een tweede avondbezoek uitgevoerd met een vergelijkbare werkwijze als het eerste avondbezoek.

Daarnaast is een bezoek in de ochtenduren uitgevoerd. Ochtendbezoeken zijn vooral uitgevoerd in de periode eind juni - half juli van ca. 3.30 tot 5.30 uur. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met droog weer, weinig wind en een temperatuur boven de 10 °C. Tijdens de ochtendbezoeken is het betreffende complex systematisch fietsend of lopend doorkruist. Aan het begin van het bezoek is gelet op middernachtzwermen van gewone dwergvleermuis, een aanwijzing voor belangrijke winterverblijfplaats van de soort. Naarmate het lichter wordt, keren vleermuizen terug naar hun kraam- of zomerverblijfplaats, maar voordat ze naar binnen gaan cirkelen ze vaak minutenlang rond de ingang van hun verblijfplaats. Dit zogenoemde zwermen wijst op een verblijfplaats. Aan de hand van het aantal invliegende dieren is vervolgens de grootte van de aanwezige kraam- of zomerverblijfplaats bepaald.

Alle bezoeken zijn met één tot vier personen uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (zie bijlage 4).

Onderzoek vleermuizen: paarverblijfplaatsen/baltsterritoria (en zomerverblijfplaatsen)

In de paarperiode (15 augustus tot en met 1 oktober) heeft onderzoek plaatsgevonden naar balsterritoria (van rondvliegende baltsende exemplaren) van gewone en ruige dwergvleermuis en

zomer- en paarverblijfplaatsen (exacte verblijfplaatsen) van deze soorten. Ook bij deze bezoeken zit er minimaal 20 dagen tussen beide bezoeken.

Tijdens het avondbezoek zijn de straten systematisch vanaf een uur na zonsondergang tot circa vier uur na zonsondergang doorkruist, waarbij in de piek van de roepactiviteit alle complexen minimaal twee keer bezocht zijn. Vooral rond middernacht is ook gelet op middernachtzwermen van gewone dwergvleermuis, een aanwijzing voor belangrijke winterverblijfplaats van de soort. Alle avondbezoeken zijn door één persoon uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden (droog weer, weinig wind en een temperatuur boven de 10 °C).

Het vroege ochtendbezoek is vanaf eind augustus tot begin september uitgevoerd in de tweede helft van de nacht (circa 2.00 tot 6.30 uur). Juist in de tweede helft van de nacht baltsen ruige dwergvleermuizen volop vanuit gevels en daarnaast zijn ook rondvliegende, baltsende gewone dwergvleermuizen waar te nemen. Aan het begin van het bezoek is ook gelet op middernachtzwermen van gewone dwergvleermuis. In de piek van de roepactiviteit zijn alle complexen minimaal twee keer bezocht. Tijdens bezoeken in de tweede helft van de nacht is het betreffende complex systematisch fietsend of lopend doorkruist. Naarmate het lichter wordt, heeft het vleermuisonderzoek zich geconcentreerd op het vinden van paar- of zomerverblijfplaatsen aan de hand van zwerrende en invliegende vleermuizen. Het onderzoek heeft zich hierbij gericht op het wijkdeel met de meeste potentie/ onduidelijkheid over locaties van paar- of zomerverblijfplaatsen. Alle avondbezoeken zijn door één persoon uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden (droog weer, weinig wind en een temperatuur boven de 10 °C).

3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het onderzoek is uitgevoerd in 2021. De inventarisatiegegevens zijn daarom zo actueel als mogelijk.

3.3 Locatie inventarisatie

De complexen en de directe omgeving (zie bijlage 2) zijn geheel onderzocht. Bij de raadpleging van de NDFP zijn gegevens afkomstig uit een groter gebied (zone van circa 1 kilometer) rondom de complexen meegenomen.

4. Functie onderzoeksgebied

4.1 Verblijfplaatsen

4.1.1 Gierzwaluw

- a. Gierzwaluw maakt alleen van de woningen gebruik als nestplaats. Nestplaatsen zijn aanwezig onder de eerste rij dakpannen (of nokpan) op de kopgevels (tien nestplaatsen), in gierzwaluw-neststenen (acht nestplaatsen) en achter de dakgoot/op de muur (één nestplaats). In onderstaande tabel is per complex een overzicht gegeven van de aangetroffen nestlocaties van gierzwaluw in het onderzoeksgebied.

Tabel 4.1 Nestlocaties van gierzwaluw in de onderzochte woningen.

Complex	Adres	Aantal nesten	Nestlocatie	Type werkzaamheden	Verlies nest?
225	Eiberweg 29, Dedemsvaart	1	Dakpannen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
225	Eiberweg 41, Dedemsvaart	3	Neststeen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
225	Sperwerweg 2, Dedemsvaart	1	Neststeen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
226	Lepelaarweg 9, Dedemsvaart	3	Neststeen kopgevel woning	Dakvervanging en spouwmuurisolatie	Nee
226	Lepelaarweg 11, Dedemsvaart	1	Neststeen kopgevel woning	Dakvervanging en spouwmuurisolatie	Nee
226	Lepelaarweg 23, Dedemsvaart	1	Dakpannen kopgevel woning	Dakvervanging en spouwmuurisolatie	Ja
229	Havikstraat 39, Dedemsvaart	2	Dakpannen kopgevel woning	Vervanging dak berging	Nee
231	Lepelaarweg 61, Dedemsvaart	1	Achter dakgoot, op muur woning	Vervanging dak berging	Nee
233	De Gieteling 3, Dedemsvaart	1	Dakpannen kopgevel woning	Dakvervanging	Ja
451	Windestraat 11, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk schuurtje	Nee
451	Windestraat 19, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk schuurtje	Nee
468	Zwaluwstraat 65, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 71, Ommen	1	Dakpannen kopgevel woning	Herstel metselwerk gevels	Nee
474	R. Koetsiersstraat 26, Lemelerveld	1	Dakpannen kopgevel woning	Dakvervanging en spouwmuurisolatie	Ja

- b. Tijdens het onderzoek zijn negentien nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen binnen het onderzoeksgebied, waarvan drie nestplaatsen in dakconstructies van woningen waar dakvervanging plaatsvindt (zie tabel 4.1). Bij overige woningen vinden alleen werkzaamheden aan bergingen en schuurtjes plaats (zonder nestplaatsen van gierzwaluw) of blijven de nestplaatsen

- gehandhaafd (herstel metselwerk of spouwmuurisolatie van gevels). De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op 38 - 95 exemplaren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 3 jongen.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van diverse kleine en grote subpopulaties van gierzwaluw in de bebouwde kom van de onderzochte steden en dorpen.

4.1.2 **Huismus**

- a. Huismus maakt alleen van de woningen gebruik als nestplaats. Verreweg de meeste nestplaatsen zijn aanwezig onder de eerste rij dakpannen boven de dakgoot en langs de kopgevels. Daarnaast zijn twee nestplaatsen aanwezig in gierzwaluwneststenen en één nestplaats is achter de dakgoot aanwezig (vermoedelijk broedend op de muur/ bovenin de spouwmuur).
- b. Tijdens het onderzoek zijn 67 nestplaatsen van huismus aangetroffen binnen het onderzoeksgebied, waarvan 40 nestplaatsen in dakconstructies van woningen waar dakvervangings plaatsvindt en één nestplaats in een woning die gesloopt wordt (zie tabel 4.1). Bij overige woningen vinden alleen werkzaamheden aan bergingen en schuurtjes plaats (zonder nestplaatsen van huismus) of blijven de nestplaatsen gehandhaafd (herstel metselwerk, renovatie schoorstenen of aanbrengen zonnepanelen). De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op 134 - 402 exemplaren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 4 jongen.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van diverse kleine en grote subpopulaties van huismus in de bebouwde kom en het buitengebied van de onderzochte steden en dorpen.

Tabel 4.2 Nestlocaties van huismus in de onderzochte woningen.

Complex	Adres	Aantal nesten	Nestlocatie	Type werkzaamheden	Verlies nest?
221	Rozenstraat 10, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Vervanging dak berging	Nee
225	Buizerdweg 7, Dedemsvaart	3	Onder dakpannen	Goten berging vervangen	Nee
225	Lijsterstraat 39, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Goten berging vervangen	Nee
225	Sperwerweg 2, Dedemsvaart	2	Neststeen kopgevel woning	Goten berging vervangen	Nee
231	Lepelaarweg 61, Dedemsvaart	1	Achter dakgoot, op muur woning	Vervanging dak berging	Nee
233	Adelaarweg 57, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangings	Ja
233	Adelaarweg 79, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangings	Ja
233	De Wulp 2, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangings	Ja
233	De Wulp 4, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangings	Ja
233	De Wulp 6, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangings	Ja
233	De Wulp 8, Dedemsvaart	1	Onder dakpannen	Dakvervangings	Ja
233	De Gieteling 7, Dedemsvaart	2	Onder dakpannen en achter dakgoot (op muur woning)	Dakvervangings	Ja
410	Evertsenstraat 2, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 6, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 8, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 10, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 16, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 6, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 8, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 14, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 16, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja

426	Cortenaerstraat 17, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
426	Witte de Withstraat 11, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
426	Witte de Withstraat 15, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
426	Witte de Withstraat 27, Ommen	3	Onder dakpannen	Dakbedekking schuurtje vervangen	Nee
433	Van Brakelstraat 4, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
433	Van Brakelstraat 8, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 10, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 12, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 22, Ommen	3	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
434	Van Brakelstraat 24, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
435	Doormanstraat 35, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen en herstellen voegwerk gevels	Nee
435	Doormanstraat 39, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen en herstellen voegwerk gevels	Nee
443	Van Alewijkstraat 26, Beerzerveld	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
443	Van Alewijkstraat 28, Beerzerveld	2	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
447	Windstraat 14, Ommen	1	Onder dakpannen	Windveren schilderen of vervangen	Nee
451	Meidoornstraat 3, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk woning, schuurtjes en tuinmuren	Nee
451	Meidoornstraat 9, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk woning, schuurtjes en tuinmuren	Nee
451	Meidoornstraat 11, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk woning, schuurtjes en tuinmuren	Nee
451	Wilgenstraat 3, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk schuurtjes	Nee
451	Windstraat 7, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk + vervangng dak schuurtjes	Nee
452	Violenstraat 56, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen + aanbrengen zonnepanelen	Nee
454	Klaverpad 2, Ommen	1	Onder dakpannen	Vervangen dak carport	Nee
454	Klaverpad 6, Ommen	1	Onder dakpannen	Vervangen dak carport	Nee
455	Leeuwenbekstraat 20, Ommen	1	Onder dakpannen	Renovatie schoorsteen	Nee
468	Zwaluwstraat 55, Ommen	1	Onder dakpannen	Herstellen voegwerk gevels	Nee
470	Tuinfluiserstraat 2, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluiserstraat 4, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluiserstraat 5, Ommen	1	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluiserstraat 10, Ommen	2	Onder dakpannen	Dakvervangng en spouwmuurisolatie	Ja
650	Kampfstraat 24, Lemelerveld	1	Onder dakpannen	Sloop en nieuwbouw	Ja
651	Ds. A.J.W. Vogelaarsstraat 12, Lemelerveld	2	Onder dakpannen	Dakvervangng + renovatie schoorsteen + aanbrengen zonnepanelen	Ja

4.1.3 Huiszwaluw

- Huiszwaluw maakt van twee woningen (Piet Heinstraat 10 en 12) binnen het onderzoeksgebied gebruik als nestplaats. De zelfgebouwde nestkommen zijn aanwezig direct onder de dakrand aan de voorzijde van de woning.
- Tijdens het onderzoek zijn twee nestplaatsen van huiszwaluw aangetroffen, waarvan beide nesten verloren gaan bij uitvoering van de geplande werkzaamheden (zie tabel 4.3). Bij deze nestlocaties wordt het dak (inclusief de dakranden) vervangen. De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op 4-14 exemplaren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 5 jongen.
- De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van diverse kleine en grote subpopulaties van huiszwaluw in de bebouwde kom van Ommen.

Tabel 4.3 Nestlocaties van huiszwaluw in de onderzochte woningen.

Complex	Adres	Aantal nesten	Nestlocatie	Type werkzaamheden	Verlies nest?
425	Piet Heinstraat 10, Ommen	1	Onder dakrand	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
425	Piet Heinstraat 12, Ommen	1	Onder dakrand	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja

4.1.4 Gewone dwergvleermuis

- In De Tjalk 49 te Dedemsvaart is een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen die binnen het gebouw steeds van plek wisselt. De grootst waargenomen kolonieomvang is 52 exemplaren. Paarverblijfplaatsen of aanwijzingen voor paarverblijfplaatsen (baltsterritoria) zijn aanwezig op 22 verschillende locaties (zie tabel 4.4). Eén van deze paarverblijven wordt ook gebruikt als zomerverblijfplaats (Tuinfluiterstraat 3 te Ommen).
- De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op 75-175 exemplaren. Hierbij is uitgegaan dat in een paar- of zomerverblijfplaats aantal gewone dwergvleermuizen één tot maximaal vijf exemplaren aanwezig zijn en in De Tjalk 52-65 exemplaren aanwezig zijn.
- De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties van gewone dwergvleermuis in de bebouwde kom en het buitengebied van Dedemsvaart, Ommen en Lemelerveld.

Tabel 4.4 Verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in de onderzochte woningen.

Complex	Adres	Verblijfplaats	Type werkzaamheden	Verlies verblijfplaats?
226	Lepelaarweg 8, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
233	De Wulp 14, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervangings	Nee
233	De Gieteling 14, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervangings	Nee
233	De Grutto 15, Dedemsvaart	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Dakvervangings	Nee
271	De Tjalk 49, Dedemsvaart	Kraamverblijfplaats (spouwmuren via diverse)	Vervangen bitumen platdak	Nee

		invliegopeningen). Maximaal 52 exemplaren, verhuizend tussen drie plekken in het gebouw. Op dezelfde locaties twee paarverblijfplaatsen.		
410	Evertsenstraat 2, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
410	Evertsenstraat 16, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
426	Witte de Withstraat 15, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Bitumen platdak schuurtjes vervangen	Nee
433	Van Brakelstraat 2, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
433	Van Brakelstraat 20, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
435	Doormanstraat 35, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervangings en spouwmuurisolatie	Ja
447	Herikstraat 13, Ommen	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Windveren schilderen of vervangen	Nee
447	Klaproosstraat 13, Ommen	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Windveren schilderen of vervangen	Nee
451	Windestraat 1, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Metselwerk herstel schuurtjes	Nee
451	Windestraat 11, Ommen	Paarverblijfplaatsen (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Metselwerk herstel schuurtjes	Nee
452	Violenstraat 2, Ommen	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Schoorstenen renoveren, PV zonnepanelen plaatsen, Dakpannen vervangen	Nee
465	Merelstraat 61, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Metselwerk herstel/reiniging, dakpannen vervangen, PV zonnepanelen plaatsen	Nee
468	Zwaluwstraat 49, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 55, Ommen	Zomer- en paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 63, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
468	Zwaluwstraat 71, Ommen	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
470	Tuinfluiserstraat 3, Ommen	Paar- en zomerverblijfplaats (spouw via spleet bij raamkozijn)	Verduurzamen	Ja
651	Kampfstraat 15, Lemelerveld	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op windveer)	Dakvervangings, PV zonnepanelen plaatsen	Nee

4.1.5 Ruige dwergvleermuis

- In de Van Brakelstraat 12 en Tuinfluiterstraat 15 te Ommen zijn paarverblijfplaatsen aangetroffen van ruige dwergvleermuis.
- De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op 2-10 exemplaren. Hierbij is uitgegaan dat in een paarverblijfplaats één tot maximaal vijf exemplaren aanwezig zijn.
- De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties van ruige dwergvleermuis in de bebouwde kom en het buitengebied van Dedemsvaart en Ommen.

Tabel 4.5 Verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis in de onderzochte woningen.

Complex	Adres	Aantal	Verblijfplaats	Type werkzaamheden	Verlies verblijfplaats?
434	Van Brakelstraat 12, Ommen	1	Paarverblijfplaats (spouw via overhangende dakpannen)	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja
470	Tuinfluiterstraat 15, Ommen	1	Paarverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Verduurzaming	Ja

4.1.6 Laatvlieger

- In de woningen binnen het onderzoeksgebied is in Ommen één kraamverblijfplaats en één zomerverblijfplaats van laatvlieger aangetroffen. Het kraamverblijf is aanwezig in de spouwmuur van Zwaluwstraat 71 en het zomerverblijf is aanwezig in het spouwmuur van de Merelstraat 101. De verblijfplaatsen zijn toegankelijk via overhangende dakpannen op de gevelmuur (Zwaluwstraat 55) en overhangende dakpannen op een overstek (Merelstraat 101).
- In een zomerverblijfplaats zijn doorgaans één tot maximaal vijf exemplaren aanwezig. Bij de kraamverblijfplaats zijn minimaal vier invliegers geteld, maar een kraamkolonie van laatvlieger kan bestaan uit maximaal 60 exemplaren. De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt daarom geschat op 5-60 exemplaren.
- De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties van laatvlieger in Ommen.

Tabel 4.6 Verblijfplaatsen van laatvlieger in de onderzochte woningen.

Complex	Adres	Aantal	Verblijfplaats	Type werkzaamheden	Verlies verblijfplaats?
468	Zwaluwstraat 71, Ommen	1	Kraamverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen op overstek)	Herstellen voegwerk gevels	Nee
470	Merelstraat 101, Ommen	1	Zomerverblijfplaats (spouwmuur via overhangende dakpannen)	Dakvervangning en spouwmuurisolatie	Ja

4.2 Foerageergebied en migratie- en vliegroutes

4.2.1 *Gierzwaluw*

De gierzwaluw kent geen specifiek foerageergebied: ze foerageren in het luchtruim waar voedsel aanwezig is, soms tot op grote afstand van de nestplaats. Belangrijke migratieroutes zijn niet aanwezig.

4.2.2 *Huismus*

De omliggende tuinen en openbaar groen rond nestplaatsen (veelal binnen 250 meter) worden als foerageergebied gebruikt door huismus. Belangrijke migratieroutes zijn niet aanwezig.

4.2.3 *Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger*

Het onderzoeksgebied fungeert in beperkte mate als foerageergebied voor dwergvleermuizen en laatvlieger. Genoemde vleermuizen foerageren vooral buiten het onderzoeksgebied, bijvoorbeeld boven grote wateren en langs bosranden. Mogelijk zullen bepaalde rijen woningen voor vleermuizen als geleidend element dienen op hun vliegroute naar foerageergebieden

4.3 Omgevingscheck

4.3.1 *Gierzwaluw*

Gierzwaluw is in Nederland een gebouw-bewonende soort waar hij nestelt onder dakpannen, in spleten in muren en kerktorens. Vanaf april keert de soort terug uit Afrika naar het nest dat in het vorige jaar ook gebruikt is. Eind juli zijn de nesten meestal weer verlaten. De nesten moeten een vrije uitvliegroute van minimaal drie meter hoog hebben en geen belemmerende elementen zoals bomen en steigers. De gierzwaluw heeft geen specifieke migratieroutes of foerageergebieden. Ze vliegen voornamelijk hoog in de lucht naar gebieden waar voedsel is.

Voor de gierzwaluw zijn uitwijklocaties in de vorm van nestplaatsen over het algemeen schaars en veelal bezet. Ook duurt het lang voordat nieuwe plekken gevonden en aanvaard worden.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek blijkt dat in de omgeving meerdere geschikte woningen aanwezig zijn waar geen verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het gaat bijvoorbeeld om woningen in de omgeving van de Lepelaarweg 23 in Dedemsvaart met in het verleden aangebrachte neststenen die nog niet allemaal bezet zijn (o.a. Lepelaarweg 9 en 11) en geschikte ruimten achter dakgoten (o.a. Lepelaar 60 t/m 72, 54 t/m 58 en 49 t/m 65). Ook in Lemelerveld zijn geschikte broedruimten aanwezig in de omgeving van de R. Koetsierstraat 26 (P. Buismanstraat 13 t/m 19, 21 t/m 27, 29 t/m 35, 37 t/m 47 en 49 t/m 55). Hier zijn tussen de muurdelen en dakgoten geschikte broedplekken aanwezig die deels nog onbezet zijn.

4.3.2 *Huismus*

Het habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van eisen, die ook nog eens binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) moet liggen. Het betreft een combinatie van nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en jongen), dekking (stekelige struiken; groenblijvende struiken, coniferen en klimplanten, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater.

In de omgeving het onderzoeksgebied veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig. Tijdens het onderzoek zijn ook in de omliggende woningen veel paartjes huismussen aangetroffen. Het maximum per woning binnen het onderzoeksgebied is drie paartjes. Toch blijkt dat ogenschijnlijk dezelfde blokken met woningen wisselende aantallen huismussen (kolonievormig) herbergen. De verwachting is dan ook dat het aanbod van geschikte nestplaatsen niet limiterend is en dat er in de omgeving ruim voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig zijn.

4.3.3 Huiszwaluw

Huiszwaluw is een koloniebroeder en nestelt tegenwoordig vrijwel uitsluitend op het platteland, zowel in dorpen, gehuchten als vrijstaande huizen, boerderijen en bouwwerken (inclusief sluisen, gemalen, bruggen); steden worden amper meer bewoond, met uitzondering van de randen. Ze zijn het talrijkst in de omgeving van meren, plassen en rivieren.

De nestlocaties in de Piet Heinstraat zijn gelegen aan de rand van Ommen langs de uiterwaarden van de Vecht. In de omgeving van deze woningen zijn veel vergelijkbare woningen aanwezig met geschikte witte, overstekende dakranden. Voorbeelden zijn aanwezig in De Ruijterstraat en de Evertsenstraat. Aan deze woningen zijn echter geen nesten of restanten van oude nesten aangetroffen.

4.3.4 Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis is in Nederland vooral een gebouwbewonende soort. Gewone dwergvleermuizen kunnen in allerlei gebouwen en bouwwerken voorkomen. Ze hebben een netwerk aan gebouwen waarin ze huizen. Vooral in gebieden met bebouwing nabij een groene omgeving zoals parken, loofbossen, houtwallen en beschutte waterpartijen komen ze veel voor. Ze zijn dus afhankelijk van meerdere, met elkaar samenhangende onderdelen van het landschap.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig waaraan geen werkzaamheden plaatsvinden. In Ommen gaat het om voormalige huurwoningen die door de huurders zijn aangekocht, maar ook om andere koopwoningen (o.a. Zwaluwstraat 18 en 20, Merelstraat 85 en 87 en Zwaluwstraat 85 en 87). In Dedemsvaart gaat het o.a. om basisschool Het Kompas (in 2017 nog een kraamkolonie vastgesteld) en appartementencomplex De Merel (in 2021 nog een grote kolonie van minimaal vijf gewone dwergvleermuizen vastgesteld). Omdat gewone dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van verblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan met zekerheid gesteld worden dat veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is.

4.3.5 Ruige dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuis is een soort van half open, waterrijke landschappen met zowel vochtige loofbossen als naaldbossen. Nabijheid van water is essentieel. De soort komt het hele jaar ook voor in de stedelijke omgeving en zit daarbij zowel in gebouwen (zoals bebouwing uit de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw) als in oude bomen met holten.

In de omgeving van het onderzoekslocaties zijn veel vergelijkbare geschikte woningen aanwezig. Het gaat dan om voormalige huurwoningen die door de huurders zijn aangekocht, maar ook om andere koopwoningen (o.a. Zwaluwstraat 18, 20, 85 en 87). Omdat Ruige dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van verblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan er met zekerheid gesteld worden dat er veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is.

4.3.6 Laatvlieger

Laatvlieger komt het liefst voor in licht beboste parken en grasvelden, ook in stedelijk gebied. Jagen doet de soort voornamelijk over weiden, parken en bosranden, heggen en langs wegen. Kolonies zijn hoofdzakelijk aanwezig in bebouwing. In Overijssel zijn verblijfplaatsen van laatvlieger voornamelijk vastgesteld in vrijstaande of hoekwoningen met overhangende (oude) dakpannen, woningen met oude pannendaken en hoge gebouwen met relatief grote gaten en spleten.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn op beperkte schaal alternatieve verblijfplaatsen aanwezig, omdat laatvlieger vrij kieskeurig is qua keuze van het type verblijfplaats. In de omgeving van de vastgestelde verblijfplaatsen gaat het om de volgende vergelijkbare woningen/ gebouwen: Merelstraat 50 t/m 80, 69, 71, 77 en 79 en Reigerstraat 50 t/m 106 en 25 t/m 63. Specifiek op adres Reigerstraat 102 is veel activiteit van laatvliegers waargenomen, vermoedelijk een deel van de kraamkolonie die in de wijk verblijft.

5. Effecten

5.1 Effect werkzaamheden

5.1.1 Gierzwaluw

Als gevolg van de dakvervangng worden drie nestplaatsen (De Gieteling 3, Lepelaarweg 23 en R. Koetsierstraat 26) vernield of beschadigd. Bij overige woningen blijven nestplaatsen van gierzwaluw gehandhaafd. Op vier locaties kan wel verstoring van nestplaatsen plaatsvinden - mogelijk zelfs leidend tot het verlaten van nestplaatsen - indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd. Het gaat specifiek om spouwmuurisolatie en dakvervangng aan de Lepelaarstraat 9 en 11 in Dedemsvaart en herstel metselwerk van gevels aan de Zwaluwstraat 65 en 71 in Ommen. Schade aan foerageergebieden is bij gierzwaluw niet aan de orde.

De werkzaamheden zijn van korte duur (maximaal één week), waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven. Bovendien vinden de werkzaamheden aan de Lepelaarweg, Zwaluwstraat en R. Koetsierstraat plaats buiten het broedseizoen van gierzwaluw, wanneer de gierzwaluw overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara. Daarnaast wordt nieuwe nestgelegenheid aangeboden in de vorm van neststenen en blijven in de omgeving ook voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig voor gierzwaluw (zie 4.3.1).

5.1.2 Huismus

Als gevolg van de dakvervangng en de sloop van de woningen worden 40 nestplaatsen vernield of beschadigd (zie tabel 4.2). Bij overige woningen blijven nestplaatsen van huismus gehandhaafd. Bij negen woningen in Ommen (Doormanstraat 35 en 39, Windstraat 14, Meidoornstraat 3, 9 en 11, Violenstraat 56, Leeuwenbekstraat 20, Zwaluwstraat 55) kan wel verstoring van nestplaatsen plaatsvinden - mogelijk zelfs leidend tot het verlaten van nestplaatsen - indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd. Het gaat specifiek om renovatie van schoorstenen, , vervangen of schilderen van windveren, herstel metselwerk van gevels en het aanbrengen van zonnepanelen. Daarnaast gaat beperkt foerageergebied verloren in de vorm van de tuin van Kampfstraat 24. Schade aan foerageergebieden rond andere woningen is niet te verwachten, aangezien tuinen en groenvoorzieningen onveranderd blijven.

De sloop en dakvervangng van woningen met nestplaatsen van huismus vindt plaats buiten het broedseizoen van de huismus. Daarnaast zijn de werkzaamheden van korte duur (maximaal één week), waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven. Ook blijven in de omgeving voldoende alternatieve rustplaatsen aanwezig voor huismus (zie 4.3.2) en kort na de werkzaamheden worden opnieuw vervangende nestgelegenheid gecreëerd door het verhoogd aanbrengen van vogelschroot (in geval van dakvervangng). Bij de sloop van de Kampfstraat 24 wordt

tijdelijke nestgelegenheid aangeboden in de vorm van één nestkast en worden uiteindelijk in de nieuwbouw 10 neststenen aangebracht.

5.1.3 Huiswaluw

Als gevolg van de dakvervanging in de Piet Heinstraat worden twee nestplaatsen vernield of beschadigd. Nestplaatsen van de huiswaluw zijn aanwezig onder de uitstekende witte dakoverstek van huisnummers 10 en 12. Schade aan foerageergebieden is bij huiswaluw niet aan de orde.

De werkzaamheden zijn van korte duur (maximaal één week), waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven. Bovendien vinden de werkzaamheden aan de Piet Heinstraat plaats buiten het broedseizoen van huiswaluw, wanneer de huiswaluw overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara. Daarnaast wordt nieuwe nestgelegenheid aangeboden in de vorm van nestkommen en blijven in de omgeving ook voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig voor huiswaluw (zie 4.3.1).

5.1.4 Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de verduurzaming van de woningen worden zes paar- of zomerverblijfplaatsen beschadigd of vernield. Daarnaast kan door het vervangen van bitumen en het herstel van voegwerk (en bijbehorende boorgeluiden en trillingen) één kraamverblijfplaats (De Tjalk, Dedemsvaart) en meerdere paar- of zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (tijdelijk) verstoord worden. Het gaat specifiek om in totaal elf paar- en zomerverblijfplaatsen (De Wulp 14, De Gieteling 14, De Grutto 15 in Dedemsvaart en Herikstraat 13, Klaproosstraat 13, Violenstraat 2, Merelstraat 61 en Zwaluwstraat 49, 55, 63 en 71 in Ommen). Schade aan foerageergebieden en vliegroutes is niet aan de orde, aangezien tuinen en groenvoorzieningen en bebouwing als geleidend element onveranderd blijven. Ook is geen sprake van aantasting van belangrijke winterverblijven.

Werkzaamheden op de locatie met een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis worden uitgevoerd buiten de kwetsbare kraamperiode. De werkzaamheden bij de zomer- en paarverblijfplaatsen zijn van korte duur (maximaal enkele dagen), waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven ook door de toepassing van ecologische begeleiding van een vleermuisdeskundige. Na afronding van de werkzaamheden zijn de gebouwen gelijk weer geschikt als verblijfplaats. De omstandigheden (o.a. voor wat betreft microklimaat) in de verblijfplaatsen veranderen niet. Bij verblijfplaatsen die verloren gaan worden voldoende verblijfmogelijkheden gewaarborgd door het aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen.

In woningen in de omgeving blijven altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen o.a. door het ongeschikt maken met behulp van vleermuisflaps (zie hoofdstuk 6).

5.1.5 Laatvlieger

Als gevolg van de verduurzaming van de woningen wordt één zomerverblijfplaats beschadigd/vernield door spouwmuurisolatie. Daarnaast kan door herstel van voegwerk (en bijbehorende boorgeluiden en trillingen) één kraamverblijfplaats van laatvlieger (tijdelijk) verstoord worden. Schade aan foerageergebieden en vliegroutes is niet aan de orde, aangezien tuinen en groenvoorzieningen en bebouwing als geleidend element onveranderd blijven. Ook is geen sprake van aantasting van belangrijke winterverblijven.

De werkzaamheden op locaties met laatvliegerverblijven zijn van korte duur (locatie met zomerverblijfplaats: maximaal een week en de locatie met de kraamverblijfplaats maximaal enkele dagen),

waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven. Daarnaast wordt de werkvolgorde binnen een complex zodanig gekozen dat altijd geschikte woningen aanwezig blijven die een alternatieve verblijfplaats bieden voor laatvlieger. Na afronding van de werkzaamheden is de woning met de kraamverblijfplaats gelijk weer geschikt voor laatvlieger. De omstandigheden (o.a. voor wat betreft microklimaat) in de verblijfplaats veranderen niet. Voor de zomerverblijfplaats worden vervangende voorzieningen aangebracht.

Door de gefaseerde uitvoering, het handhaven van de verblijfplaatsen en de te handhaven geschikte woningen in de omgeving blijven altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (ongeschikt maken met behulp van vleermuisflaps; zie hoofdstuk 6).

5.2 Staat van instandhouding

5.2.1 *Landelijke staat van instandhouding*

De landelijke staat van instandhouding van gierzwaluw, huismus en huiszwaluw is ontleend aan de website van Sovon (2021). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is ontleend aan het beschikbare kennisdocumenten (BIJ12, 2017a, 2017d). De landelijke staat van instandhouding van laatvlieger is gebaseerd op de onderbouwing in de meest recente Rode Lijst (Zoogdiervereniging, 2007).

De landelijke staat van instandhouding van gierzwaluw is gunstig. Voor huismus, huiszwaluw en laatvlieger is de landelijke staat van instandhouding matig ongunstig. De staat van instandhouding van gewone en ruige dwergvleermuis is onbekend. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft te maken met de grote hoeveelheid aan verduurzamings- en onderhoudsprojecten die tegenwoordig uitgevoerd worden. De verwachting is dat hierbij veel verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan.

5.2.2 *Afbreuk staat van instandhouding*

De functionaliteit van de leefomgeving van gierzwaluw, huismus, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger is niet in het geding. Het verlies (of verminderde beschikbaarheid) van nest- en verblijfplaatsen is veelal van tijdelijke aard (tot een week) en na afronding van de werkzaamheden zijn de woningen gelijk weer geschikt voor de betreffende soorten (eventueel door het aanbrengen van vervangende voorzieningen).

Bovendien blijven gedurende de werkzaamheden altijd alternatieve nest-, rust- en verblijfplaatsen aanwezig in omliggende woningen, ook omdat niet alle woningen tegelijkertijd worden verduurzaamd. Hierbij vindt fasering in tijd en ruimte plaats.

Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen worden genomen om te voorkomen dat exemplaren van gierzwaluw, huismus, huiszwaluw gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger geschaad of gedood worden tijdens de werkzaamheden. Daarnaast worden in de nieuwe situatie voldoende geschikte alternatieve verblijven aangeboden.

6. Maatregelen

6.1 Maatregelen

6.1.1 Algemeen

1. Er worden ecologische werkprotocollen opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Betreffende ecologisch werkprotocollen zijn op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
2. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van vogels en vleermuizen.
3. Afwijking van de protocollen is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder;
4. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
5. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt door of in opdracht van de ecologisch toezichthouder een veldcontrole uitgevoerd in het gehele onderzoeksgebied om na te gaan of en waar zich broedende vogels ophouden. Indien de werkzaamheden uitlopen tot in het broedseizoen van vogels, dan zullen aanvullende veldcontroles uitgevoerd worden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.
6. Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten - zoals nesten van broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen - worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

6.1.2 Sloop Kampfstraat 16 t/m 24

7. Drie maanden voorafgaand aan de sloop wordt één nestkast voor huismus (Type Vivara Nestkast Mus 34 mm of vergelijkbaar) aangebracht aan het verzorgingstehuis of een huurwoning binnen een straal van 250 meter van de nestplaats.
8. De sloop van de woningen wordt buiten het broedseizoen uitgevoerd in de periode 1 september tot en met 1 maart. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de

werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

9. Bij het verwijderen van de dakpannen is van belang dat de buitenste rij dakpannen gelift wordt of dat wordt geklopt worden om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie.
10. In de nieuwbouw van het verzorgingstehuis worden 10 neststenen (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar) aangebracht op minimaal drie meter hoogte. De neststenen worden vooral aan de noord- en oostzijde van het nieuwe gebouw aangebracht (zie bijlage 5).

6.1.3 Verduurzamingsopgave 2021 (dakvervangings- en spouwmuurisolatie)

11. De werkzaamheden houden rekening met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (broedperiode van vogels en kraam- en overwinteringsperiode van vleermuizen). Deze perioden verschillen per soort.
12. Voer werkzaamheden op locaties met huismus, gierzwaluw en huiszwaluw uit buiten het broedseizoen van genoemde soorten in de periode 1 september tot en met 1 april. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
 - Lepelaarweg 23, Dedemsvaart;
 - Evertsenstraat 2, 6, 8, 10 en 16, Ommen;
 - Piet Heinstraat 6, 8, 10, 12, 14 en 16, Ommen;
 - Van Brakelstraat 4, 8, 10, 12, 22, 24, Ommen;
 - Van Alewijkstraat 26 en 28, Beerzerveld.
13. Indien binnen de broedperiode gewerkt moet worden aan woningen met huismus en gierzwaluw, dan worden de daken buiten de kwetsbare broedperiode (1 september tot 1 maart) ongeschikt gemaakt door het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie. Vervolgens worden de openingen dichtgezet met bijvoorbeeld weringborstels.
14. Werkzaamheden op locaties met zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen starten in de periode 1 oktober - 1 november. Genoemde periode kan eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen bepaalt of werkzaamheden eerder kunnen starten of langer kunnen doorlopen, eventueel met behulp van een controlebezoek. Het uitvoeren van werkzaamheden in de periode 1 november - 1 april is alleen mogelijk als buiten deze periode maatregelen zijn genomen om aanwezigheid van vleermuizen te voorkomen. Dit wordt gerealiseerd door de dakranden van kopgevels dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber), waarbij op elke kopgevel twee vleermuisflappen worden geplaatst. Op deze manier kunnen de vleermuizen het pand verlaten, maar niet meer terugkeren. Ook eventuele open stootvoegen en spouwroosters worden afgedicht, waarbij steeds binnen een afstand van twee meter een ontsnappingsmogelijkheid wordt aangebracht in de vorm van vleermuisflappen. Na het ongeschikt maken wordt minimaal 3 nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats.

15. In de kopgevel van de Lepelaarweg 23 in Dedemsvaart worden vijf neststenen voor gierzwaluw ingemetseld (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar).
16. Bij alle woningen waarvan het dak wordt vervangen, geïsoleerd of waar de dakpannen worden vervangen, wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
17. Aan de voorzijde van de Piet Heinstraat 10 en 12 in Ommen worden per woning twee nestkommen voor huiszwaluw (type Vivara KN HZ 03 Kunstnest Huiszwaluw) eventueel inclusief nestplankje aangebracht. De nestkommen worden zo gepositioneerd dat deze bij gebruik niet voor overlast zorgen door bijvoorbeeld uitwerpselen (dus indien mogelijk boven een groene tuin, en niet boven een voordeur).
18. In de woningen waar verblijfplaatsen van gewone of ruige dwergvleermuis verloren gaan, worden per gevel twee gekoppelde keramische kasten (type Tichelaar Makkum of vergelijkbaar) ingemetseld. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
 - Lepelaarweg 8 Dedemsvaart;
 - Evertsenstraat 2 en 16 Ommen;
 - Van Brakelstraat 2, 12 en 20 Ommen.

6.1.4 Kavel 7 2022 (o.a. dakvervangings- en zonnepanelen plaatsen)

19. De werkzaamheden houden rekening met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (broedperiode vogels). Deze perioden verschillen per soort.
20. Voer werkzaamheden op locaties met huismus en gierzwaluw uit buiten het broedseizoen van genoemde soorten in de periode 1 september tot en met 1 maart. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
 - Adelaarweg 57 en 79, Dedemsvaart;
 - De Gieteling 3 en 7, Dedemsvaart;
 - De Wulp 2, 4, 6, en 8, Dedemsvaart.
21. Indien binnen de broedperiode gewerkt moet worden aan woningen met huismus en gierzwaluw, dan worden de daken buiten de kwetsbare broedperiode (1 september tot 1 maart) ongeschikt gemaakt door het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie. Vervolgens worden de openingen dichtgezet met bijvoorbeeld weringborstels.
22. In de kopgevel van de Gieteling 3 in Dedemsvaart worden vijf neststenen voor gierzwaluw ingemetseld (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar).
23. Bij alle woningen waarvan het dak wordt vervangen, geïsoleerd of waar de dakpannen worden vervangen, wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
24. De werkzaamheden aan locaties met paarverblijven van gewone dwergvleermuis (De Wulp 14, De Gieteling 14 en De Grutto 15 Dedemsvaart) worden vanaf het begin begeleid door een terzake deskundige. Op dit moment is onduidelijk of de werkzaamheden leiden tot het blootleggen van spouwmuren met daarin de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het risico is klein, omdat normaliter bovenop de spouwmuur een balk aanwezig is die de verblijfplaatsen in de spouwmuur afsluit. In overleg met de terzake deskundige wordt bepaald op welke wijze verstoring van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis wordt voorkomen, in het geval de

spouwmuren toch bloot komen te liggen. De invliegopeningen naar de verblijfplaatsen in de spouwmuur blijven gehandhaafd en bereikbaar tijdens en na de werkzaamheden.

6.1.5 Kavel 8 2022 (o.a. vervanging daken en aanbrengen zonnepanelen)

25. De werkzaamheden houden rekening met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (voortplantingsperiode van vogels en zoogdieren en overwinteringsperiode van vleermuizen). Deze perioden verschillen per soort.
26. Voer werkzaamheden op locaties met huismus en gierzwaluw uit buiten het broedseizoen van genoemde soorten in de periode 1 september tot en met 1 maart. Perioden met vorst (van minimaal drie dagen met overdag temperaturen onder 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook een kwetsbare periode voor huismus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek. Het gaat specifiek om de volgende woningen:
- Doormanstraat 35 en 39, Ommen;
 - Meidoornstraat 3, 9 en 11, Ommen;
 - Violenstraat 56, Ommen;
 - Leeuwenbekstraat 20, Ommen;
 - Zwaluwstraat 55, 65 en 71, Ommen;
 - Tuinfluiterstraat 2, 4, 5 en 10, Ommen;
 - Ds. A.J.W. Vogelaarsstraat 12, Lemelerveld;
 - R. Koetsierstraat 26, Lemelerveld.
27. Indien binnen de broedperiode gewerkt moet worden aan woningen met huismus en gierzwaluw, dan worden de daken buiten de kwetsbare broedperiode (1 september tot 1 maart) ongeschikt gemaakt door het liften van of kloppen op de buitenste rij dakpannen om eventueel aanwezige huismussen de gelegenheid te geven om uit te wijken naar een andere locatie. Vervolgens worden de openingen dichtgezet met bijvoorbeeld weringborstels.
28. Werkzaamheden op locaties met een zomerverblijfplaats van laatvlieger (Merelstraat 101), een paar- en zomerverblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis (zie tabel 4.4 en 4.5) en een kraamverblijfplaats van laatvlieger (Zwaluwstraat 71) worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode in de maanden september-oktober of april tot half mei. Genoemde perioden kunnen eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen bepaalt of werkzaamheden eerder kunnen starten of langer kunnen doorlopen, eventueel met behulp van een controlebezoek. Het uitvoeren van werkzaamheden in de periode 1 november - 1 april is alleen mogelijk als buiten deze periode maatregelen zijn genomen om aanwezigheid van vleermuizen tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Bij de start van de werkzaamheden worden eerst maatregelen genomen om aanwezige vleermuizen in de woning te verdrijven. Hierbij kan gedacht worden aan het verwijderen van dakpannen of het tijdelijk plaatsen van vleermuisflaps¹.
29. Overige werkzaamheden (o.a. werkzaamheden aan schuurtjes, bergingen en carports) kunnen jaarrond uitgevoerd worden. In de periode 15 februari tot en met 1 september is wel een

¹ Dit wordt gerealiseerd door de dakranden van kopgevels dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber), waarbij op elke kopgevel minimaal twee vleermuisflappen worden geplaatst. Op deze manier kunnen de vleermuizen de woning verlaten, maar niet meer terugkeren. Ook de open stootvoegen en spouwroosters worden afgedicht, waarbij steeds binnen een afstand van twee meter een ontsnappingsmogelijkheid wordt aangebracht in de vorm van vleermuisflappen.

broedvogelcontrole nodig om na te gaan of broedende vogels aanwezig zijn. Indien aanwezig is het noodzakelijk om de werkzaamheden uit te stellen totdat de jongen zijn uitgevlogen.

30. De werkzaamheden aan locaties met paarverblijven van gewone dwergvleermuis aan de Herikstraat 13, Klaproostraat 13, Violenstraat 2 Ommen worden vanaf het begin begeleid door een ter zake deskundige. Op dit moment is onduidelijk of de werkzaamheden leiden tot het blootleggen van spouwmuren met daarin de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het risico is klein, omdat normaliter bovenop de spouwmuur een balk aanwezig is die de verblijfplaatsen in de spouwmuur afsluit. In overleg met de ter zake deskundige wordt bepaald op welke wijze verstoring van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen wordt voorkomen, in het geval de spouwmuren toch bloot komen te liggen. De invliegopeningen naar de verblijfplaatsen in de spouwmuur blijven gehandhaafd en bereikbaar tijdens en na de werkzaamheden.
31. In de kopgevel van de R. Koetsierstraat 26 in Lemelerveld worden vijf neststenen voor gierzwaluw ingemetseld (Type Vivara IB GZ 05 Inbouwsteen Gierzwaluw of vergelijkbaar).
32. Bij alle woningen waarvan het dak wordt vervangen, geïsoleerd of waar de dakpannen worden vervangen, wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
33. In de kopgevels van de Tuinfluiterstraat 1, Tuinfluiterstraat 15 en Merelstraat 101 in Ommen worden per gevel twee gekoppelde keramische kasten (type Tichelaar Makkum of vergelijkbaar) ingemetseld.

6.1.6 Kavel 9 2022 (vervangings bitumen plat dak)

34. Voer werkzaamheden op locaties met gewone dwergvleermuis (Tjalk Dedemsvaart) zo veel mogelijk gefaseerd en buiten de kwetsbare kraam- en overwinteringsperiode van gewone dwergvleermuis uit (15 mei tot 15 juli en 1 november tot 1 april). Werkzaamheden vinden daarom plaats in de periode 15 juli tot 1 november of 1 april tot 1 mei. Genoemde perioden kunnen eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen bepaalt of werkzaamheden eerder kunnen starten of langer kunnen doorlopen, eventueel met behulp van een controlebezoek.
35. De werkzaamheden aan het platte dak van De Tjalk worden bij de start van de werkzaamheden begeleid door een ter zake deskundige. Op dit moment is onduidelijk of de werkzaamheden leiden tot het blootleggen van spouwmuren met daarin de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het risico is klein, omdat normaliter bovenop de spouwmuur een balk aanwezig is die de verblijfplaatsen in de spouwmuur afsluit. In overleg met de ter zake deskundige wordt bepaald op welke wijze verstoring van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen wordt voorkomen, in het geval de spouwmuren toch bloot komen te liggen. Gedacht wordt aan het tijdelijk afdekken van de spouwmuur met een balk of een stuk dakleer.
36. De invliegopeningen naar de verblijfplaatsen (kier tussen erker en muur) blijven gehandhaafd en bereikbaar tijdens en na de werkzaamheden.

6.2 Locatie maatregelen

De maatregelen worden uitgevoerd in de directe nabijheid van verloren gaande nest- of verblijfplaatsen op de locaties beschreven in paragraaf 6.1.

6.3 Effectiviteit maatregelen

6.3.1 *Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger*

Het plaatsen van grote keramische vleermuiskasten in de muren is erg kansrijk, maar is tot op heden nog weinig toegepast en getoetst op effectiviteit. Wel blijkt uit toetsingen op temperatuurwisselingen dat de temperaturen in de kasten niet extreem hoog of laag worden. Conclusie is dat de kasten kunnen functioneren als onder andere kraam- en winterverblijfplaats (Bouwmeester, 2015). In voorliggende situatie zijn overigens zomerverblijfplaatsen in het geding, waar gewone dwergvleermuis en laatvlieger minder hoge eisen aan stelt.

Door de keramische kasten ook aan te brengen op de locaties met de huidige, vastgestelde verblijfplaatsen is de kans op gebruik/ ontdekken ook groot.

6.3.2 *Gierzwaluw*

Neststenen zijn voor gierzwaluw erg geschikte optie als vervangende nestplaats. Ook neststenen zijn beproefde vervangende voorzieningen die in het verleden effectief zijn gebleken bij vele woningbouwprojecten in Nederland (BIJ12, 2017b).

6.3.3 *Huiszwaluw*

Kunstmatige nestkommen voor huiszwaluw zijn een beproefde optie als vervangende nestplaats.

6.3.4 *Huismus*

Voor Huismus worden neststenen ingemetseld en wordt het vogelschroot verhoogd aangebracht. Uit lopende SMP-onderzoek in Ommen-Dedemsvaart e.o. blijken neststenen voor gierzwaluw veelvuldig en in hetzelfde jaar na aanbrengen te worden gebruikt door huismus. Ook is het gebruik van neststenen aangetoond in Zwolle (Amer). Ook het vogelschroot verhoogd aanbrengen is een beproefde vervangende voorzieningen die in het verleden effectief zijn gebleken bij vele woningbouwprojecten in Nederland (Bij12 2017c).

7. Alternatieven en belang

7.1 Alternatieve locatie

Het uitvoeren van de sloop- en verduurzamingsmaatregelen is locatiegebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

7.2 Alternatieve inrichting

Alternatieve inrichting voor de verduurzamingsmaatregelen zijn geen optie, aangezien alternatieve inrichtingsmaatregelen zeer kostenverhogend werken en bovendien geen meerwaarde hebben voor de aanwezige soorten.

7.3 Alternatieve werkwijze

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gierzwaluw, huismus, huiszwaluw en overige vogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

7.4 Alternatieve planning

De planning is zoveel mogelijk aangepast aan de functies die het onderzoeksgebied heeft voor zoogdieren en vogels. De werkzaamheden vinden zoveel mogelijk plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige vleermuizen en vogels geen voordelen.

7.5 Belang

Ontheffing wordt aangevraagd voor belang (artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, onder 3°): Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten

In het Convenant Energiebesparing Huursector van 28 juni 2012²³ zijn afspraken over energiebesparing gemaakt tussen het Rijk en woningcorporaties. Afgesproken is dat in 2021 ten minste een gemiddelde Energie-Index < 1,40 (gemiddeld energielabel B) wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouwgebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Alle partijen zien het belang van energiebesparing, vanwege het klimaat, de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling: energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat vooral van belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens.

Ook Vechtdal Wonen heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken wordt de gehele schil van de woning geïsoleerd. Hierbij worden onder andere de spouwmuren en daken geïsoleerd.

Ontheffing wordt aangevraagd voor belang (artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, onder 1o): Volksgezondheid

Periodiek verschijnt een overzicht van milieu gerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en (RIVM rapport 200000004/2013⁴). Het RIVM analyseerde gegevens over de ruim 9.000 meldingen die alle GGD'en in Nederland in 2011 en 2012 hebben geregistreerd. De meeste meldingen zijn afkomstig van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Het inademen van asbestvezeldeeltjes vormt een belangrijke oorzaak voor ontwikkeling van bepaalde typen kanker als longkanker en mesothelioom (RIVM Rapport 2014-0047/2014⁵). Mede daarom heeft het rijk het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak Milieu en Gezondheid⁶.

Uit het onderzoek blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoeningen (bijvoorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken (www.rivm.nl).

² <http://www.aedes.nl/content/artikelen/bouwen-en-energie/energie-en-duurzaamheid/energieconvenant--in-2021-naar-energielabel-b.xml> (pagina 3 van het Convenant Energiebesparing Huursector 28 juni 2012)

³ <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/woningbouw/beleidskader/convenant-energiebesparing-corporatiesector>

⁴ http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2014/januari/Meldingen_van_milieugerelateerde_gezondheidsklachten_bij_GGD_en_Vierde_inventarisatie_2011_2012 (pagina 3 van het rapport)

⁵ http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2014/oktober/GGD_Richtlijn_medische_milieukunde_Gezondheidsrisico_van_asbest_in_woningen_en_publieke_gebouwen (pagina 25 van het rapport)

⁶ <http://www.rivm.nl/Onderwerpen/B/Binnenmilieu>

De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door naïsolatie van muren en daken van de woningen ontstaan veel minder vochtproblemen (en schimmel). Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af.

Geraadpleegde bronnen

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

NDFD (2021). Uitvoerportaal. Laatste raadpleging op 9 juli 2021, van <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>.

Salomons, M. (2017). Natuurtoets Verduurzamingsproject De Veste 2017-2019 (Deel 2). Toetsing van effecten op wettelijk beschermde soorten. Rapport 17-299. Ecogroen bv Zwolle.

Sluis, M. van der (2016). Verduurzamingsproject De Veste 2016-2018 (Deel 1). Projectplan ter onderbouwing ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet artikel 75C. Rapport 15-450A. Ecogroen bv Zwolle.

Sovon (2021). Soortbeschrijvingen Huismus, Gierzwaluw en Huiszwaluw. Laatste raadpleging op 9 juli 2021, van <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15910>, <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7950> en <https://stats.sovon.nl/stats/soort/10010>.

Zoogdiervereniging VZZ (2007). Basisrapport voor de Rode Lijst Zoogdieren volgens Nederlandse en IUCN-criteria. VZZ rapport 2006.027. Tweede, herziene druk. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

Bijlagen

Bijlage 1

Quickscan natuurtoets

Flora

In het onderzoeksgebied zijn op basis van het uitgevoerde veldonderzoek, bekende verspreidingsgegevens en de ecologische vereisten geen beschermde plantensoorten te verwachten.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor flora.

Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Egel

Tijdens de nachtelijke bezoeken zijn op meerdere plekken egels waargenomen en daarnaast zijn waarnemingen bekend uit de NDFF (NDFF, 2021). Mogelijk hebben aanwezige tuinen een functie als verblijfplaats en foerageergebied voor egel. Door de werkzaamheden worden echter geen verblijfplaatsen verwijderd, omdat de werkzaamheden beperkt blijven tot de woningen zelf en het aanwezige groen in de tuinen behouden blijft.

Een uitzondering geldt voor de Kampfstraat 16 t/m 24 (oneven). Binnen en in de directe omgeving van deze straat zijn geen waarnemingen van egels bekend (NDFF, 2021) of waargenomen gedurende de nachtelijke onderzoeken.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor egel.

Overige grondgebonden zoogdieren

Verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van juridisch zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zoals steenmarter worden op basis van bekende verspreidingsgegevens, het uitgevoerde veldonderzoek en terreinkenmerken niet verwacht in het onderzoeksgebied.

Wel zijn enkele algemene soorten zoals bosmuis, huisspitsmuis en rosse woelmuis te verwachten in aanwezig groen in het onderzoeksgebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader B1).

Kader B1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/ zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat zomer- en kraamverblijfplaatsen van laatvlieger en gewone dwergvleermuis en paarverblijven van gewone en ruige dwergvleermuis aanwezig zijn in de te verduurzamen gebouwen (zie bijlage 2 en 3 voor de locaties). Verblijfplaatsen van overige vleermuissoorten als meervleermuis en tweekleurige vleermuis zijn niet aangetroffen. Door de geplande werkzaamheden gaat een zomerverblijfplaats van laatvlieger en acht paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (6) en ruige dwergvleermuis (2) verloren. Daarnaast worden een kraamverblijfplaats van laatvlieger en gewone dwergvleermuis, en zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis tijdelijk verstoord.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is aan de orde voor het verstoren of wegnemen van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van veel vogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet Natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader B2).

Kader B2 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in provincie Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten van de boerenwaluw, boomvalk, bosuil, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiswaluw, kerkuil, oehoe, ooievaar, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, torenvalk, wespandief, zeearend, zwarte specht en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Huisumus, gierwaluw en huiswaluw

In de te verduurzamen woningen zijn nestlocaties van huismus, gierzwaluw en huiszwaluw aangetroffen. Daarnaast is een nest van huismus aanwezig in een te slopen woning. Door de vervanging van daken en de sloop van woningen werkzaamheden gaan 2 nesten van gierzwaluw, 2 nesten van huiszwaluw en 33 nesten van huismus verloren. Voor de overige adressen met nestlocaties van gierzwaluw en huismus geldt dat verstoring of beschadiging van bewoonde nesten te voorkomen is door buiten het broedseizoen te werken.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is aan de orde voor het wegnemen van nestplaatsen van huismus, gierzwaluw en huiszwaluw.

Overige soorten met jaarrond beschermde soorten

Andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens, het uitgevoerde veldonderzoek en terreinkenmerken niet verwacht in het onderzoeksgebied. Vervolgstappen voor overige soorten met jaarrond beschermde nesten zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

Het onderzoeksgebied wordt mogelijk door diverse vogels als broedgebied gebruikt waaronder spreeuw, merel, pimpelmees, kauw, heggenmus en houtduif. Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar.

Door de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van bewoonde nesten van vogels te voorkomen.

Amfibieën

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater wordt voortplanting van amfibieën niet verwacht in het onderzoeksgebied. Wel zijn enkele algemene soorten zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag en ruigten in het onderzoeksgebied. Voor deze soorten geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

Overige soortgroepen

Voortplanting of vaste verblijfplaatsen van beschermde vissen, reptielen, weekdieren en insecten zijn op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2021) niet te verwachten in het onderzoeksgebied. Vervolgstappen zijn voor deze soorten niet aan de orde.

Bijlage 2

Verspreidingskaarten

N.B. op de verspreidingskaarten zijn alle eigendommen van Vechtdal Wonen weergegeven, inclusief de resultaten van het uitgevoerde veldonderzoek voor alle eigendommen.

1. Balkbrug Oost: vogels
2. Balkbrug Oost: vleermuizen
3. Dedemsvaart Vogelbuurt: Gierzwaluw
4. Dedemsvaart Vogelbuurt: Huismus
5. Dedemsvaart Vogelbuurt: vleermuizen
6. Dedemsvaart Oranjebuurt: vogels
7. Dedemsvaart Oranjebuurt: vleermuizen
8. Dedemsvaart Bloemenbuurt: vogels
9. Dedemsvaart Bloemenbuurt: vleermuizen
10. Dedemsvaart Schepenbuurt: vogels
11. Dedemsvaart Schepenbuurt: vleermuizen
12. Dedemsvaart Componistenbuurt: Gierzwaluw
13. Dedemsvaart Componistenbuurt: Huismus
14. Dedemsvaart Componistenbuurt: vleermuizen
15. Ommen Scheepsheldenbuurt: vogels
16. Ommen Scheepsheldenbuurt: vleermuizen
17. Ommen Bloemenbuurt Zuid: vogels
18. Ommen Bloemenbuurt Zuid: vleermuizen
19. Ommen Bloemenbuurt Noord: vogels
20. Ommen Bloemenbuurt Noord: vleermuizen
21. Ommen Alteveer: vogels
22. Ommen: Alteveer: vleermuizen
23. Ommen Laarakkers: vogels
24. Ommen Laarakkers West: vleermuizen
25. Ommen Dante Noord: vogels
26. Ommen Dante Noord: vleermuizen
27. Ommen Dante Zuid: vogels
28. Ommen Dante Zuid: vleermuizen
29. Lemelerveld West: vogels
30. Lemelerveld West: vleermuizen
31. Lemelerveld Midden: vogels
32. Lemelerveld Midden: vleermuizen
33. Lemelerveld Oost: vogels
34. Lemelerveld Oost: vleermuizen
35. Lemele: vogels
36. Lemele: vleermuizen
37. Beerzerveld: vogels
38. Beerzerveld: vleermuizen

Bijlage 3

Overzicht adressen en onderzoeksresultaten

(Separaat bijgevoegd)

Bijlage 4

Overzicht bezoekdata

Balkbrug oost					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	28-04-2021	7:00	11:00	2 graden, helder, droog, windstil	1
Dagbezoek huismus	13-05-2021	9:30	11:15	13 graden, licht bewolkt, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	10-06-2021	3:00	5:00	16 graden, helder, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	20-06-2021	21:00	22:30	20 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	01-07-2021	21:00	0:00	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw	12-07-2021	20:45	22:15	20 graden, half bewolkt, droog, windstil	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	17-08-2021	0:00	1:30	13 graden, helder, droog, matige wind	1
Avondbezoek vleermuizen	17-08-2021	22:45	1:30	14 graden, helder, droog, matige wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	03-09-2021	4:15	7:00	11 graden, helder, droog, windstil	1

Dedemsvaart Vogelbuurt					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	27-04-2021	7:15	12:00	1 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	11-05-2021	8:15	12:30	13 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	03-06-2021	20:00	1:00	22 graden, helder, droog, weinig wind	4
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	23-06-2021	20:00	0:30	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	3
Ochtendbezoek vleermuizen	07-07-2021	3:00	5:30	12 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	4
Avondbezoek gierzwaluw (noord)	12-07-2021	20:00	0:30	22 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw (zuid) + uitvliegcheck kraamkolonie De Merel	15-07-2021	20:00	22:45	19 graden, bewolkt, droog, matige wind	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	18-08-2021	0:00	1:30	17 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen	18-08-2021	22:00	1:30	17 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	07-09-2021	2:00	7:00	15 graden, bewolkt, droog, windstil	1

Dedemsvaart Oranjebuurt					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	01-05-2021	7:30	12:30	5 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1

Dagbezoek huismus	12-05-2021	6:00	10:00	11 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	16-06-2021	20:00	0:00	27 graden, helder, droog, weinig wind	3
Avondbezoek gierzwaluw	28-06-2021	20:00	22:30	20 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw	12-07-2021	20:15	22:30	21 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	14-07-2021	3:15	5:45	18 graden, bewolkt, droog, matige wind	3
Avondbezoek vleermuizen	17-08-2021	22:00	1:00	13 graden, licht bewolkt, droog, windstil	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	07-09-2021	2:00	3:00	15 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	10-09-2021	4:30	7:45	18 graden, licht bewolkt, droog, windstil	1

Dedemsvaart Bloemenbuurt

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus (totaal)	01-05-2021	7:00	9:00	7 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus (totaal)	12-05-2021	9:30	11:00	13 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen (zuid)	10-06-2021	20:00	0:00	20 graden, helder, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw (noord)	20-06-2021	20:00	22:00	15 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen (noord)	22-06-2021	22:00	0:00	15 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw (totaal)	26-06-2021	20:00	22:00	18 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen (zuid)	07-07-2021	3:30	5:30	12 graden, helder, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen (noord)	08-07-2021	3:00	5:30	15 graden, half bewolkt, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw (totaal)	11-07-2021	20:00	22:00	18 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen (totaal)	17-09-2021	4:00	7:15	13 graden, bewolkt, droog, windstil	1

Dedemsvaart Schepenbuurt + Vechtdalcollege

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	01-05-2021	8:15	12:00	5 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	12-05-2021	6:00	10:00	11 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	11-06-2021	20:00	0:00	17 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw	25-06-2021	20:00	22:30	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	2
Ochtendbezoek vleermuizen	06-07-2021	3:15	5:30	17 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw en uitvliegtelling kraamkolonie De Tjalk	16-07-2021	21:00	23:00	18 graden, bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek vleermuizen	17-08-2021	22:00	1:00	13 graden, licht bewolkt, droog, windstil	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	07-09-2021	2:00	3:00	15 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	10-09-2021	4:30	7:45	18 graden, licht bewolkt, droog, windstil	1

Dedemsvaart Componistenbuurt + nieuwbouw

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	02-05-2021	7:00	11:30	7 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	14-05-2021	6:45	10:30	8 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	07-06-2021	20:30	0:00	22 graden, helder, droog, windstil	3
Avondbezoek gierzwaluw	21-06-2021	20:00	22:30	13 graden, half bewolkt, droog, matige wind	2
Avondbezoek gierzwaluw	05-07-2021	20:00	22:30	18 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	08-07-2021	3:30	5:30	14 graden, helder, droog, windstil	3
Avondbezoek vleermuizen	18-08-2021	21:30	0:30	15 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	09-09-2021	4:00	7:00	13 graden, helder, droog, windstil	1

Ommen Scheepsheldenbuurt + Ommen Centrum Oost					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	30-04-2021	7:15	12:15	7 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	14-05-2021	7:30	9:15	8 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	08-06-2021	20:00	0:00	22 graden, helder, droog, windstil	3
Avondbezoek gierzwaluw	22-06-2021	21:00	23:00	17 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	2
Ochtendbezoek vleermuizen (west)	05-07-2021	3:15	5:30	15 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen (oost)	08-07-2021	3:15	5:30	13 graden, helder, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	15-07-2021	21:00	22:30	18 graden, bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek vleermuizen	20-08-2021	22:00	1:00	16 graden, half bewolkt, droog, windstil	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	20-08-2021	0:00	1:00	16 graden, helder, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	01-09-2021	3:00	7:00	13 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	09-09-2021	2:00	3:45	15 graden, helder, droog, windstil	1

Ommen Bloemenbuurt zuid					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	01-05-2021	7:30	12:00	7 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	15-05-2021	7:00	9:00	8 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw	31-05-2021	20:00	22:00	21 graden, helder, droog, weinig wind	3
Ochtendbezoek vleermuizen	14-06-2021	3:00	6:00	11 graden, helder, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw	20-06-2021	20:00	22:30	22 graden, licht bewolkt, droog, matige wind	2
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	06-07-2021	20:15	0:00	18 graden, licht bewolkt, droog, windstil	1
Avondbezoek vleermuizen	20-08-2021	22:00	1:00	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	01-09-2021	3:00	7:00	13 graden, bewolkt, droog, windstil	1

Ommen Alteveer + Bloemenbuurt noord					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	30-04-2021	7:30	12:00	7 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	13-05-2021	6:45	12:00	13 graden, helder, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	31-05-2021	20:00	0:00	21 graden, helder, droog, weinig wind	3
Avondbezoek gierzwaluw	20-06-2021	20:00	22:30	22 graden, licht bewolkt, droog, matige wind	2
Ochtendbezoek vleermuizen	02-07-2021	3:15	5:30	14 graden, bewolkt, droog, weinig wind	3
Avondbezoek gierzwaluw	06-07-2021	20:15	22:30	20 graden, licht bewolkt, droog, windstil	2
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	18-08-2021	0:00	1:00	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen	18-08-2021	22:00	1:00	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	09-09-2021	2:00	7:00	12 graden, helder, droog, windstil	1

Ommen Laarakkers					
Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	28-04-2021	7:30	12:00	3 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	11-05-2021	7:45	12:00	15 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	09-06-2021	20:30	0:00	23 graden, helder, droog, windstil	2

Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	23-06-2021	20:30	0:00	15 graden, bewolkt, droog, weinig wind	2
Ochtendbezoek vleermuizen	07-07-2021	3:30	5:30	13 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	07-07-2021	21:00	0:00	18 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	20-08-2021	22:00	1:00	16 graden, half bewolkt, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	26-08-2021	3:30	6:30	14 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Avondbezoek vleermuizen	07-09-2021	21:15	0:30	20 graden, helder, droog, weinig wind	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	07-09-2021	23:30	0:30	20 graden, helder, droog, weinig wind	1

Ommen Dante noord

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	28-04-2021	7:30	12:00	3 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	12-05-2021	7:15	12:30	11 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	16-06-2021	20:00	0:30	16 graden, helder, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	26-06-2021	20:00	22:15	23 graden, helder, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	08-07-2021	1:45	5:30	14 graden, licht bewolkt, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	09-07-2021	20:00	22:30	21 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	26-08-2021	2:00	6:30	14 graden, bewolkt, droog, matige wind	1
Avondbezoek vleermuizen	15-09-2021	20:15	23:00	17 graden, bewolkt, droog, matige wind	1

Ommen Dante zuid

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	28-04-2021	7:30	12:00	3 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	12-05-2021	7:15	12:30	11 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	09-06-2021	20:00	0:00	23 graden, helder, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw	26-06-2021	20:00	22:30	23 graden, helder, droog, windstil	1
Ochtendbezoek vleermuizen	29-06-2021	3:00	5:15	14 graden, half bewolkt, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	09-07-2021	20:00	22:30	21 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	26-08-2021	2:00	6:30	14 graden, bewolkt, droog, matige wind	1
Avondbezoek vleermuizen	15-09-2021	20:15	23:00	17 graden, bewolkt, droog, matige wind	1

Lemelerveld west

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	27-04-2021	7:15	10:30	1 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	12-05-2021	10:45	11:45	12 graden, helder, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	11-06-2021	3:00	5:15	14 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek gierzwaluwen	05-07-2021	13:45	14:45	20 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	08-07-2021	20:30	0:00	20 graden, helder, droog, weinig wind	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	18-08-2021	0:00	2:00	16 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen	18-08-2021	22:00	2:00	16 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	09-09-2021	3:30	7:00	15 graden, helder, droog, weinig wind	1

Lemelerveld centrum

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	27-04-2021	8:00	9:30	3 graden, helder, droog, weinig wind	1

Dagbezoek huismus	12-05-2021	9:45	10:45	11 graden, helder, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	02-06-2021	20:30	0:00	14 graden, helder, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw	17-06-2021	21:00	22:45	24 graden, helder, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	23-06-2021	3:30	5:30	11 graden, bewolkt, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw	08-07-2021	21:00	22:30	19 graden, half bewolkt, droog, windstil	1
Middernachtbezoek vleermuizen (winterverblijf)	18-08-2021	0:00	2:00	16 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen	18-08-2021	22:00	2:00	16 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	09-09-2021	3:30	7:00	15 graden, helder, droog, weinig wind	1

Lemelerveld oost

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	27-04-2021	9:30	10:15	5 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	12-05-2021	8:45	9:45	11 graden, helder, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	31-05-2021	20:30	23:45	20 graden, helder, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw	17-06-2021	21:00	22:45	24 graden, helder, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	03-07-2021	3:00	5:30	13 graden, helder, droog, windstil	1
Avondbezoek gierzwaluw	08-07-2021	21:00	22:30	19 graden, half bewolkt, droog, windstil	1
Avondbezoek vleermuizen	18-08-2021	22:00	2:00	16 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	09-09-2021	3:30	7:00	15 graden, helder, droog, weinig wind	1

Lemele

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	27-04-2021	11:00	12:00	10 graden, helder, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	12-05-2021	7:15	8:15	11 graden, helder, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	08-06-2021	20:00	0:15	17 graden, helder, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw	23-06-2021	20:00	0:00	17 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	02-07-2021	3:30	5:30	15 graden, bewolkt, droog, weinig wind	2
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	15-07-2021	20:00	0:00	18 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	26-08-2021	3:15	6:30	15 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen	06-09-2021	21:15	1:15	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1

Beerzerveld centrum

Onderzoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden	Aantal pers.
Dagbezoek huismus	10-05-2021	7:15	12:00	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Dagbezoek huismus	10-05-2021	8:00	12:00	17 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek gierzwaluw en vleermuizen	14-06-2021	21:00	0:00	27 graden, helder, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	26-06-2021	21:00	22:30	18 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	13-07-2021	3:30	5:30	17 graden, bewolkt, droog, windstil	2
Avondbezoek gierzwaluw	12-07-2021	20:00	22:00	20 graden, half bewolkt, droog, weinig wind	1
Avondbezoek vleermuizen	17-08-2021	22:00	1:00	15 graden, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
Ochtendbezoek vleermuizen	13-09-2021	4:00	7:00	11 graden, bewolkt, droog, weinig wind	1

Bijlage 5

Vervangende voorzieningen huismus Kampfstraat Lemelerveld

Figuur B5.1 Locaties neststenen huismus (gele lijnen) in de nieuwbouw aan de Kampfstraat in Lemelerveld.